

CBF (on)afhankelijk?

In 2006 gaf stichting Pequeno een onderzoeksopdracht aan de filantropische leerstoel van de VU te Amsterdam. Aan deze opdracht ging een aantal eigen onderzoeken van Pequeno vooraf, evenals uitgebreide uitwisseling van informatie tussen Pequeno en het CBF.

Irene Mol

Het keurmerk van het CBF is niet vanuit donateursbelangen ontstaan, maar het is opgezet vanuit de goedbedoelensector zelf. De belanghebbenden wilden op die manier de indruk van hun betrouwbaarheid bij het gevende publiek vergroten. Dat komt zelfs tot uiting in de bestuurssamenstelling van het CBF, waarin twee leden zitting hebben, die worden

voorgedragen door de VFI. Deze belangenverstrengeling kan echter de kwaliteit van het keurmerk in gevaar brengen en twijfel wekken over de objectiviteit bij het beoordelen van keurmerkhouders. Een verkeerd signaal is ook dat het CBF onvoldoende mogelijkheden heeft om bij misstanden bij een goed doel in te grijpen.

Ook anderszins kan het CBF het onafhankelijk toezichthouderschap niet waarmaken. De keurmerkhouders betalen immers voor hun keurmerk. Dit betekent dat de keurmerkhouders in feite een financiële vergoeding verschaffen voor de controle op hun eigen activiteiten. Bovendien wordt de gecontroleerde informatie door de keurmerkhouders zelf aan het CBF verschaft. Dit betekent een stevig risico van subjectiviteit. Het CBF heeft er in feite veel belang bij keurmerkhouders in bescherming te nemen. Van roeyement van keurmerkhouders kunnen we ons dan ook niets herinneren.

Misleidende signalen

Het CBF suggereerde in zijn eigen voorlichtingscampagnes dat de geworven donaties door Keurmerkhouders, op de plaats van bestemming terecht komen. Terecht kwam daar de Reclame Code Commissie tegen in het geweer, want het CBF controleert helemaal geen bestedingen op projectniveau. Het uitzenden van dergelijke misleidende signalen heeft verstrekken gevolgen. De bekendheid van het CBF-Keur neemt toe, maar deels op basis van onjuiste gronden. Het bezit van het Keur roept de schijn op dat keurmerkhouders 'steunwaardiger' zouden zijn dan niet-keurmerkhouders. Dit betekent dat het keurmerk een concurrentieverhogend element aanbrengt en feitelijk werkt als marketinginstrument. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat instellingen zonder keurmerk minder betrouwbaar zijn dan fondsenwervers met keurmerk. Maar door de verwachtingen die door het CBF-Keur bij

het gevende publiek, het bedrijfsleven, de vermogensfondsen en de overheid worden gewekt, zijn de instellingen die het Keur niet bezitten, sterk in het nadeel.

Door het imago dat het CBF van het keurmerk heeft gecreëerd, wordt het bezit ervan voor goede doelen steeds onvermijdelijker. Het wordt een steeds begerenswaardiger hulpmiddel voor de fondsenwerving. Bovendien heeft het CBF-Keur de facto ook nog een monopoliepositie, waardoor wervende instellingen als het ware gedwongen worden het keurmerk te voeren, willen ze in de concurrentiestrijd hun geloofwaardigheid naar het publiek toe kunnen vergroten. Organisaties die het keurmerk principeel niet aanvragen, omdat ze het een onvoldoende middel vinden om hun integriteit aan te tonen, of omdat ze het te duur vinden, worden zo ongewild het slachtoffer van hun weigering.

CBF onafhankelijk

Als het CBF zijn doelstelling, het dienen van het belang van het publiek, serieus neemt, zou het volledig onafhankelijk van de keurmerkhouders moeten gaan opereren. Dat betekent o.a. geen afvaardiging vanuit de VFI in het bestuur. Wanneer het CBF er echter voor zou kiezen het belang van de fondsenwervende instellingen te dienen, door als promotor van de goede doelen op te treden, dan eindigt daarmee de rol van onafhankelijke toezichthouder.

Het CBF zou hoe dan ook, met onmiddellijke ingang, de informatie over de werkelijke, eigen activiteiten en over de reikwijdte en de werkelijke betekenis van het keurmerk, zodanig bij moeten stellen, dat de misverstanden bij het publiek uit de weg worden geruimd.

Misbruik van het keurmerk en het verstrekken van onjuiste informatie door goede doelen met het CBF-Keur, moet met alle mogelijke middelen, waaronder harde sancties, worden tegengegaan. Dergelijke sancties zouden minstens moeten bestaan uit het al dan niet tijdelijk afnemen van het CBF-Keur en het door het CBF publiekelijk bekend maken van de bezwaren die er tegen het goede doel in kwestie zijn.

Het CBF zou zich niet moeten beperken tot controle op de jaarstukken, met inbegrip van de wervingskosten, maar ook misstanden bij werving en bij besteding, met name op projectniveau, aan de

kaart moeten stellen. Daartoe zou het CBF een instrument moeten ontwikkelen waarbij klachten (zo mogelijk met bescherming van gedupeerden) kunnen worden gedeponereerd en behandeld.

Zonder vergroting van de onafhankelijkheid van het CBF, zonder verbreding van het mandaat van het CBF en zonder bijstelling van de informatie over de eigenlijke werking van het CBF, hoeven we ons alleen nog druk te maken over een keurmerk als marketinginstrument, als werfargument. En dat is wat ons betreft niet de bedoeling. ←

Irene Mol, namens Stichting Pequeno (www.pequeno.nl)